

نگاه

آیا روسیه به آفریقا بازمی‌گردد؟

● **علیرضا وزین**؛ مسکو در طول جنگ سرد، با راه‌اندازی حکومت‌های سوسیالیستی-کمونیستی در منطقه آفریقا یا حمایت از دولت‌های با گرایش‌ات متمایل به خویش، درصد گسترش هژمونی خود و مقابله با نفوذ ابرقدرت غرب و استعمار کهن در آفریقا بود. اغلب دولت‌های آفریقایی تنها حامی خویش در برابر نفوذ استعمار غربی را در همکاری با شوروی (سابق) می‌پنداشتند.

پایان جنگ سرد کاملاً آشکار کرد اهمیت سیاسی و امنیتی قاره آفریقا، در نظر دولت‌ها و سازمان‌های همکاری اقتصادی و توسعه تا حدود زیادی کاهش یافته است. پس از فروپاشی شوروی (سابق) در سال ۱۹۹۱ میلادی، آفریقا از اولویت مسکو به کنار نهاده شد و اردوگاه سوسیالیستی تضعیف و تعداد ۹ سفارتخانه و نمایندگی تجاری تعطیل شد. به دنبال حذف شوروی (سابق) از روی نقشه جهان، خلا استراتژیک برجای‌مانده از این وضعیت، به‌سرعت از سوی قدرت‌های غربی و چین پر شد.

پس از واقعه ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱، نقش بالقوه قاره آفریقا بار دیگر در چارچوب امنیت جهانی ارزیابی شد و آمریکا و بسیاری از کشورهای غربی بر همکاری‌های خویش در زمینه مختلف با آفریقا افزودند یا از شکل‌گیری امنیت نوین آفریقا در قالب ایجاد بلوک منطقه‌ای حمایت کردند.

در این راستا روسیه نیز در پی انعقاد موافقت‌نامه‌های امنیتی و نظامی با آنکولا، بورکینا فاسو، کامرون، کینه استوایی، غنا، مالی، نیجریه، سودان جنوبی و سودان برآمد که فروش تسلیحات از جمله هلیکوپترهای حمل و نقل و جنگی، هواپیماهای جنگی و سیستم‌های موشک زمین به هوا را نیز دربر می‌گرفت و از جمله با ماداگاسکار در زمینه تحویل «سلاح سبک» در فوریه ۲۰۱۸ قراردادی منعقد کرد.

در سال ۱۹۶۱ میلادی، ۱۷ کشور آفریقایی با اتحاد جماهیر شوروی (سابق) توافق‌نامه‌های همکاری فرهنگی امضا کرده‌اند که بتواند امکان ایجاد مراکز فرهنگی در این قاره را فراهم کند. ترویج و ارتقای زبان و ادبیات روسی، همکاری بین موزه‌ها و تحصیل در رشته‌های دانشگاهی، عناصر اصلی دیپلماسی فرهنگی روسیه در آفریقا هستند. طبق آمار دانشگاه RUDN (دانشگاه روسی «دوستی ملت‌ها») ۴۰۰ هزار آفریقایی از دهه ۱۹۷۰ در دانشگاه‌ها تحصیل کرده‌اند که نشان از حضور ایده کرملین برای نفوذ در آفریقااست.

«انستیتیو مطالعات آفریقایی» وابسته به آکادمی علوم روسیه از سال ۲۰۱۴ در حال انتشار ده‌ها نشریه تحلیلی، پژوهشی و اطلاع‌رسانی با مضامینی درباره آفریقااست و مرتب مسکو را برای حضور در آفریقا تشویق و ترغیب می‌کند تا جلوی جاه‌طلبی‌های پکن را بگیرد.

انبار رسانه‌ای

روسیه برای بخشی از رقابت در آفریقا از ابزار رسانه نیز بهره می‌جوید. روسیه چندین کانال ارتباطی را ساخته کرده و در تلاش است نسخه‌های فرانسوی و انگلیسی دو رسانه اصلی بین‌المللی خود RT یعنی راشاتودی و اسپوتنیک را تبلیغ کند.

با توجه به تغییر در معادلات بین‌المللی در دوران معاصر، تأثیر دولت‌های ضعیف آفریقایی در عرصه بین‌الملل روبه افزایش نهاد. روسیه نیز به‌خوبی آگاه است منابع مورد نیاز کشورش در سال‌های آتی در قاره آفریقا قرار دارد. همچنین نگاه‌های کوچک و متوسط روسی برای صادرات به مناطق عاری از تحریم نیاز جدی دارند و فقط بازار داخلی کافی نیست. اقتصاد ضعیف قاره آفریقا سبب می‌شود مسکو بیش‌ازپیش به آفریقا، این مخزن عظیم منابع طبیعی، توجه کند و نیز به دنبال ایجاد تنوع در منابع واردات محصولات کشاورزی و مواد غذایی است تا از فشارهای تحریم آمریکا و کشورهای غربی بکاهد و از این‌منظر، اولویت ارتباط و انعقاد قراردادهای جدید با آفریقا مانند احداث نیروگاه هسته‌ای (مصر)، گاز (الجزایر) و پروژه‌های مهم زیرساخت‌های انرژی و اخذ امتیاز کاوش و بهره‌برداری از طلا و الماس در آنکولا و جمهوری آفریقای مرکزی و… اهمیت می‌یابد.

فعالیت‌های فرهنگی در آفریقا، عادی‌سازی حضور روسیه را دنبال می‌کنند. از طریق شعبات اصلی مراکز فرهنگی روسیه در آفریقا، خدمات تقریباً رایگان متعددی برای جذب جوانان و بورس‌های تحصیلی کامل و نیمه‌کامل متعدد هر سال برای دانشجویان روسیه ارائه می‌شود.تفسیر مجدد رویدادهای مهم تاریخی روسیه و منافع آن، علت بازگشت روسیه به منطقه آفریقا است. سیاست روسیه در آفریقا آمیخته با تحقیقات دانشگاهی، اقتصاد، دیپلماسی، دفاع و امنیت است و مسکومی‌خواهد با وجود موقعیت خود به عنوان یک کشور قدرتمند در حال ظهور، توانایی خود را در حمایت از توسعه کشورهای آفریقایی نشان دهد. در ۲۱ ژوئن سال ۲۰۰۷ رئیس‌جمهور پوتین، الگویسی با عنوان «بنیاد جهان روسی» (Russkiy Mir Foundation) تأسیس و فرهنگ و قدرت روسی را فراتر از مرزهای کنونی ترسیم کرد که ترویج درک و صلح در جهان با پشتیبانی، تقویت و ترغیب زبان، میراث و فرهنگ روسی را برعهده دارد. استراتژی مسکو، تضعیف حضور غرب در آفریقا و تقویت و تثبیت ارتباط با دولت‌های همسو در این قاره است و از طرف دیگر، عملکرد چین در آفریقا به احتمال زیاد روی رویکرد جدید روسیه در این‌باره تأثیر گذاشته است.

جهان

العیدیده؛ پایگاه سیار آمریکا در خاورمیانه

تاکتیک واشنگتن برای فرار از بحران

دفاعی این پایگاه به‌تازگی نمایان شده است. پایگاه العیدیده هم مانند دیگر پایگاه‌های نظامی ایالات متحده در منطقه از سیستم دفاعی پاتریوت و یک سیستم دفاع موشکی دیگر بهره می‌برد. این سیستم برای حفاظت در برابر هواپیماهای جنگی و موشک‌های بالستیک ساخته شده که در ارتفاع بالا پرواز می‌کنند و موشک‌های کروز و پهپادها که معمولاً در ارتفاع کم پرواز می‌کنند، قادر به عبور از این سیستم دفاعی هستند. در حمله اخیر به تأسیسات نفتی عربستان که با موشک‌های کروز و پهپاد انجام گرفت، نقطه ضعف این سیستم دفاعی نمایان‌تر شد.

سلترزمن می‌گوید تکیه کامل بر سیستم دفاع موشکی امری عاقلانه نیست، چراکه این‌گونه سیستم‌ها به‌طورکامل قادر به دفع تمام حملات نیستند و به‌همین‌دلیل قابل‌انتقال‌بودن مرکز فرماندهی می‌تواند گزینه عاقلانه‌تری باشد.

تحلیलगبران نظامی معتقدند در صورت بروز درگیری نظامی میان ایالات متحده و ایران، این احتمال قوی وجود دارد که مرکز فرماندهی مشترک هوایی و فضایی در پایگاه العیدیده از سوی ایران هدف قرار گیرد. نقطه ضعف سیستم

ایالات متحده، این قطع‌نامه‌ها را وتو کرد ولی این تحرکات از سوی کنگره نشان می‌دهد که تحمل طبقه سیاسی آمریکا نسبت به جنایات رژیم سعودی، به ویژه پس از قتل خاشقجی، رو به کاهش است.

امارات متحده عربی هم به همین ترتیب در فکر هزینه‌هایی است که به خاطر هم‌پیمانی نزدیک با عربستان سعودی متحمل می‌شود و با هدف کاهش تنش با ایران، به عقب‌نشینی اکثر نیروهای نظامی‌اش از یمن روی آورده است. به طرز حیرت‌انگیزی، جدایی‌طلبان جنوبی یمن که مورد حمایت امارات متحدهاند اخیراً پایتخت موقت این کشور را از دست نیروهای وفادار به دولت عبد ربه منصور هادی، رئیس‌جمهوری تحت حمایت عربستان سعودی، درآوردند. هرچند بعید است که اقدامات امارات متحده حاکی از یک تغییر استراتژیک اساسی باشد ولی معلوم است که رژیم سعودی منزوی‌تر و ضعیف‌تر از قبل شده است.

مهم‌تر از همه اینها، اخیراً حمله‌ای جنجالی به دو پایلایشگاه متعلق به شرکت نفتی دولتی عربستان سعودی موسوم به آرامکو صورت گرفت. گرچه حوثی‌های یمن مسئولیت این حمله را برعهده گرفتند، اعضای برجسته دولت ترامپ ایران را به مداخله مستقیم در این حمله متهم کرده‌اند. این حملات تقریباً نیمی از تولیدات نفتی عربستان سعودی را تحت تأثیر قرار داد و موجب افزایش چشمگیر قیمت نفت شد. این مجموعه شکست‌ها باید عربستان سعودی را به بازنگری در مداخله‌اش در یمن وادارد؛ یک شکست سنگین در

پیروزی حزب کورتس در انتخابات پارلمانی اتریش

«مردم» پیروز انتخابات

براساس نتایج شمارش آرای انتخابات پارلمانی اتریش، حزب محافظه‌کار «مردم» به رهبری سباستین کورتس، صدراعظم پیشین اتریش با کسب ۳۷ درصد آرا به پیروزی دست یافته است. با این حال، پیروز اصلی، حزب سبزهای این کشور بوده است. به گزارش رویترز، در انتخابات پارلمانی پیش از موعد اتریش حزب مردم محافظه‌کار سباستین کورتس، صدراعظم مستعفی این کشور با کسب ۳۷٫۱ درصد آرا به پیروزی رسید. این رقم ۵٫۶ درصد بیش از آرای این حزب در انتخابات پیشین در سال ۲۰۱۷ است. بر اساس این گزارش حزب سوسیال‌دموکرات اتریش با کسب ۲۱٫۸ درصد در جایگاه دوم قرار دارد که نشان از یک کاهش پنج‌درصدی نسبت به نتایج انتخابات پیشین است. حزب راست‌گرای یوئولیپتسی «آزادی» با ازدست‌دادن ۱۰ درصد از آرا و کسب ۱۴٫۳ درصد در رتبه سوم جای گرفته است. حزب سبزها که در انتخابات سال ۲۰۱۷ حتی نتوانسته بود از حد نصاب چهاردرصدی ورود به پارلمان عبور کند، در این انتخابات با ۱۴ درصد آرا به کسب کرده است. گفته می‌شود سباستین کورتس

مقام‌های آمریکایی می‌گویند درحال‌حاضر قصد دارند یک بار در ماه مرکز فرماندهی عملیات هوایی خود در خاورمیانه را منتقل کنند و همچنان پایگاه العدید مرکز اصلی این فرماندهی خواهد بود. یکی از برنامه‌های فرماندهان نظامی آمریکا در آینده نزدیک این است حداقل هشت ساعت از یک بازه زمانی ۲۴‌ساعته، فرماندهی را به پایگاهی غیر از العیدیده منتقل کنند. به‌همین‌دلیل این پایگاه هوایی در قطر هنوز هم مهم‌ترین پایگاه هوایی ایالات متحده و متحدانش در خاورمیانه محسوب می‌شود و برنامه‌ای برای تعطیلی دائم این پایگاه وجود ندارد. یکی دیگر از انگیزه‌های آمریکا برای قابل‌انتقال‌بودن این مرکز فرماندهی، جلوگیری از امکان ردیابی فعالیت‌های پایگاه و هواپیماهای تحت فرماندهی آن از سوی ایران است. با وجود اینکه نمی‌توان تمام اقدامات این مرکز را از راه دور انجام داد، هدف‌گذاری پنتاگون این است که در آینده حدود ۸۰۰ عملیات این مرکز را از پایگاه العدید خارج کند و از داخل خاک آمریکا انجام دهد.

برنامه پنتاگون باعث نگرانی متحدان عرب ایالات متحده می‌شود که سرمایه‌گذاری‌های گسترده‌ای برای استفاده از تجهیزات نظامی آمریکا انجام داده‌اند. در این میان قطر در سال‌های اخیر حدود ۱٫۸ میلیارد دلار برای تجهیز و نوسازی پایگاه العیدیده و تبدیل آن به بزرگ‌ترین پایگاه نظامی آمریکا در منطقه صرف کرده تا العیدیده علاوه بر فرماندهی عملیات هوایی منطقه، قابلیت اسکان حدود ۱۰ هزار نظامی آمریکایی را هم داشته باشد.

با وجود مخالفت‌هایی که به‌زودی از سوی متحدان منطقه‌ای واشنگتن مطرح خواهد شد، تکنولوژی جدید و تهدیدهای فزاینده دو عامل برگشت‌ناپذیر هستند که این تصمیم را برای ایالات متحده و متحدانش توجیه‌پذیر می‌کنند.

پیشنهاد توافق دفاعی مشترک با نتانیاهو بود. در همین حال، نتانیاهو وعده‌هایش برای الحاق بخش‌هایی از کرانه باختری را افزایش داد که گواه دیگری بود بر تحقیر قوانین بین‌المللی از سوی نتانیاهو. با این حال، حمایت ترامپ این بار کمتر بود و تأکیت لحظه‌آخری نتانیاهو هم جواب نداد: حزب لیکود به رهبری او نسبت به انتخابات پنج ماه پیش کرسی‌های کمتری به دست آورد و آینده سیاسی او نامشخص شد.

گرچه برخی ممکن است اظهارات متهورانه نتانیاهو را صرفاً تبلیغاتی انتخاباتی برای دورکردن توجه‌ها از چندین مورد اتهام فساد علیه او بدانند، ولی واقعیت این است که توسعه‌گرایی و تهاجم از اصول اصلی سیاست منطقه‌ای او بوده است. اخیراً، اسرائیل و ایران در سوریه و لبنان درگیری‌های مستقیم و غیرمستقیمی داشته‌اند. اوضاع به‌ویژه در لبنان بی‌ثبات است؛ اسرائیل و حزب‌الله از خطر قمرزها عبور کرده‌اند، امری که خطر درگیری ورودروی دیگری را افزایش می‌دهد که می‌تواند به رستاسر منطقه سرایت کند.

با این‌حال، ترامپ نمی‌خواهد تا قبل از انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۲۰۲۰ در درگیری‌های خارجی زیادی مشارکت کند. واقع‌او به فکر مذاکره با ایران است. اما اگر قرار باشد رابطه نزدیک با ایران شناسن موقعیت داشته باشد، ترامپ باید از رویکرد خودنمایانه و شخصی‌محوری که در قبال کیم جونگ اون رهبر کره شمالی در پیش گرفته، اجتناب کند. در ضمن، او باید از ادامه سیاست‌های متناقض دست بردارد.

منبع: project syndicate

حوثی‌ها ۳۵۰ اسیر جنگی را آزاد کردند

گامی برای آتش‌بس

نجات ملی گفت: عربستان می‌داند در صورت عدم موافقت با پیشنهاد آتش‌بس، حملات آینده یمنی‌ها بسیار درآورد خواهد بود، به همین دلیل، چاره‌ای جز موافقت با طرح مهدی المشاط، رئیس شورای عالی سیاسی یمن ندارد. رئیس شورای عالی سیاسی یمن گفته بود: حملات پهبادی و موشکی به عربستان را به صورت مشروط متوقف می‌کنیم و امیدواریم این اقدام با پاسخ (مثبت) ائتلاف سعودی همراه باشد. روزنامه وال‌استریت ژورنال روز جمعه به نقل از منابع آگاه گزارش داد، عربستان سعودی با آتش‌بس جزئی در یمن موافقت کرده اما دولت نجات ملی یمن خواستار آتش‌بس کامل است. بعد از این بود که یحیی سیرع، سخنگوی نیروهای مسلح یمن اعلام کرد که این گروه در عملیات «نصر من الله» در منطقه نجران، هزاران نیرو را به اسارت خود درآوردند و یک روز بعد از آن، حوثی‌ها تصاویری از عملیات خود در خاک عربستان را منتشر کردند. به گفته سریع، در این عملیات بیش از ۵۰۰ نفر از نیروهای دشمن کشته یا زخمی شدند اما تاکنون مقامات سعودی این خبر را رد یا تکذیب نکرده‌اند.

رویداد

غنی و عبدالله؛ ۲ مدعی پیروزی

● کاندیداهای اصلی در انتخابات ریاست‌جمهوری افغانستان، عبدالله عبدالله و اشرف غنی، هر دو مدعی پیروزی در انتخابات ریاست‌جمهوری شده‌اند. این در حالی است که کمیسیون انتخابات افغانستان گفته است تا اعلام نتایج نهایی انتخابات از سوی این کمیسیون کاندیداهای حق اعلام پیروزی ندارند. با اعلام پیروزی این دو انتظار می‌رود بحران انتخاباتی پنج سال پیش که هر دو این نامزدها مدعی پیروزی در انتخابات شدند، تکرار شود.

حق خواهی به شیوه ترامپ

● دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری آمریکا، خواستار دیدار با افشاکری شد که متن تماس تلفنی‌اش با رئیس‌جمهوری اوکراین را فاش کرده و همچنین درباره «پیامدهای بزرگ» هشدار داد. او گفت مانند هر آمریکایی، این حق من است که با متهم‌کننده‌ام دیدار کنم.

دعوت دوباره نتانیاهاو از گانتس

● بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل، در ادامه تلاش‌های خود برای باقی‌ماندن در قدرت، از رئیس حزب «آبی و سفید» خواست تا فردا با یکدیگر دیدار کنند. این دیدار است که رئیس این حزب از قبل، این دیدار را بی‌نتیجه خواند.

ملکه در اندیشه عزل جانسون

● براساس گزارش‌ها، ملکه بریتانیا از مشاورانش درباره شرایطی که می‌توان یک نخست‌وزیر مشغول به کار را برکنار کرد، پرس‌وجو کرده است. مشخص نیست که آیا الیزابت دوم، ملکه بریتانیا، از امتیاز سلطنتی برای عزل نخست‌وزیر کشورش استفاده می‌کند یا اینکه صرفاً می‌خواهد در جریان جزئیات روند کار قرار بگیرد.

اعلام جهاد بر سر کشمیر

● عمران خان، نخست‌وزیر پاکستان، پس از حضور در مجمع عمومی سازمان ملل و کمییشن در حمایت از مردم کشمیر، در بازگشت به کشورش در جمع اعضای حزب و کابینه خود گفت جنگ برای مردم کشمیر، مبارزه‌ای مقدس (جهاد) خواهد بود.

سرمایه‌گذاری ۱۰۰ میلیارد دلاری عربستان در هند

● سعود بن محمد الساطی، سفیر عربستان سعودی در دهلی‌نو، در گفت‌وگو با «پرس تراسن او اندیا» هندوستان، اظهار کرد که ریاض قصد دارد صد میلیارد دلار در بخش‌های مختلف هند سرمایه‌گذاری کند.

حمله الشباب به پایگاه آمریکایی‌ها

● گروه مسلح الشباب در سومالی به یک پایگاه نظامی حمله کرده که در آن نیروهای آمریکایی، کاندوهای سومالیایی را آموزش می‌دهند. ساکنان محلی می‌گویند صدای انفجار شنیدید و تیراندازی از فرودگاه نظامی «بالدوگله» در جنوب منطقه «شبیلی سفلی» شنیده‌اند.

سرنوگونی پهباد ناشناس در مرز سوریه

● وزارت دفاع ترکیه از سرنگون‌کردن یک پهباد که شش بار از طریق مرز سوریه به حریم هوایی این کشور وارد شده بود، خبر داد. در بیانیه وزارت دفاع ترکیه آمده است دو جنگنده اف-۱۶ این کشور، پهبادی را که بارها حریم هوایی ترکیه را نقض کرده است، هدف قرار داد.

رونمایی از «موشک هسته‌ای جدید» چین

● طبق اعلام وزارت دفاع چین، در مراسم هفتادمین سالگرد پیروزی حزب کمونیست این کشور، «بسیاری از ادوات نظامی جدید برای نخستین بار در معرض دید عموم» قرار می‌گیرند.

افشای لابی تونی بلر برای برگزیت

● درحالی‌که ترزا می به‌عنوان رهبر محافظه‌کاران و نخست‌وزیر بریتانیا در بحبوحه برگزیت استعفا داد و از اتحادیه اروپا خواست تا اجازه دهد کشورش در تاریخ توافقی از این بلوک خارج شود، تونی بلر، نخست‌وزیر اسبق بریتانیا که به‌عنوان حامی اتحادیه اروپا شناخته می‌شد، تلاش می‌کرد تا بروکسل را به مسیر دیگری بکشد.

نگرانی فیس‌بوک از تأثیرگذاری بر انتخابات آمریکا

● انتظار می‌رود که رقبای انتخابات ریاست‌جمهوری سال آینده در آمریکا با تمام وسایل ممکن به مصاف یکدیگر روند. فیس‌بوک نگران است که «عوامل خارجی» باز هم برای تأثیرگذاری بر انتخابات آمریکا از طریق این شبکه اجتماعی تلاش کنند.